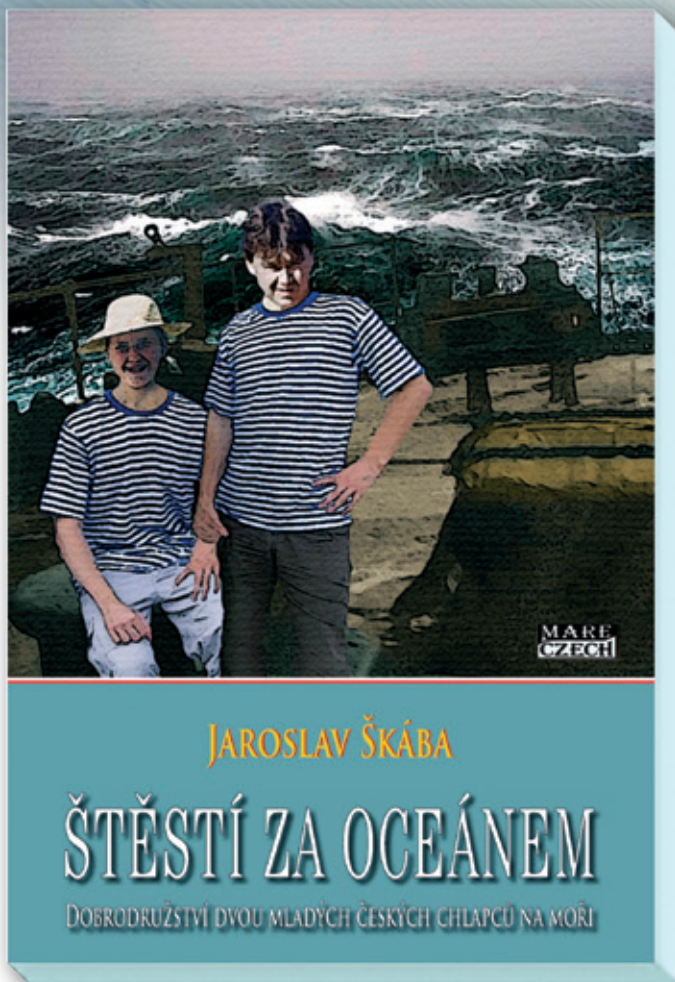

MARE CZECH

Nakladatelství Mare-Czech představuje titul:

Jaroslav Škába
Šťěstí za oceánem

Dobrodružství dvou mladých českých chlapců na moři
počet stran 122
vazba brožovaná
běžná cena 249 Kč včetně DPH
naše cena 232 Kč,
cena K“M“K 217 Kč
ISBN 978-80-86930-83-1

Distribuci zajišťuje Kosmas, s. r. o.

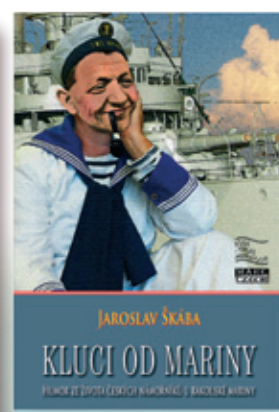
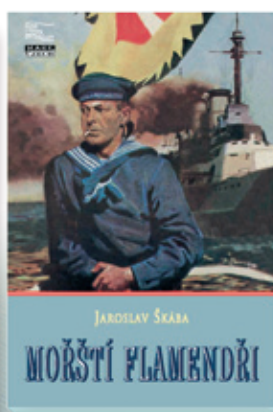
Dobrodružný román pro mládež „Šťěstí za oceánem“ je čtvrtou knihou Jaroslava Škáby. Prvně vyšel v roce 1940 a s mnoha autobiografickými prvky nás zavede mezi topiče a námořníky na námořní obchodní loď v první dekádě dvacátého století. Jaroslav Škába, původem z Prahy z rodiny bývalého námořníka, se narodil 5. ledna 1884. Již v raném věku procestoval celou Evropu a obchodní loď v Le Havru s kursem do Jižní Ameriky mu otevřela cestu i do celého světa. Dálňý východ poznal již jako dobrovolník v rakousko-uherském námořnictvu na křižníku „František Josef I.“. Z této tři

a půl roku dlouhé cesty později vznikla kniha „Boxeři v Šanghaji“ (1938). Své začátky u válečného námořnictva popsal s pábitelským humorem v knize „Mořští flamendři“ (1939). V témže roce své vzpomínky završuje v knize „Kluci od mariny“ a uzavírá sérii knih věnovanou službě v K.u.K. marině.

Další dílo autora je též z námořnického prostředí. Po knize „Šťěstí za oceánem“ (1941), již máte před sebou, ještě vydal román pro ženy „Budeš ženou námořníka“ (1942).

„Šťěstí za oceánem“ vychází po tři čtvrtě století teprve podruhé a připomínáme si jím 70 let od úmrtí autora – Jaroslav Škába zemřel v Praze 23. června 1945 ve věku 61 let.

V nakladatelství Mare-Czech od autora Jaroslava Škáby dosud vyšlo:

JAROSLAV ŠKÁBA ŠTĚSTÍ ZA OCEÁNEM

DOBRODRUŽSTVÍ DVOU MLADÝCH
ČESKÝCH CHLAPCŮ NA MOŘI

PRHA 2015
MAREK
CZECH

„Pojď sem až docela ke mně!“

Vída ho, mizeru, jak si to dělá pohodlně, ani vstávat se mu kvůli facce nechce. Ještě že neřekne, aby Vašek tu jeho ploutev sám nazdvíhl a facku si dal sám. Šoural se k němu po centimetru a koukal po Clausových ploutvích, s kterou dřív vyrazil, aby si mohl aspoň křít tvář, beztoho chudinka Vaškův nos vypadal pro ostudu. Oteklý a modrý jako slunný Jadran.

Topič zdvíná pazouru a Vašek si okamžitě kryje obličej – ani mu lotr neříká, proč – snad mu to řekne dodatečně.

Vašek neměl čas srovnávat romantiku se skutečností, teorií s praxí, mezi vysněným a skutečným životem.

Něhl už rozhodně žádný jeřimánek, třebaže mu bylo teprv dvacet let. Měl již hodně tvrdý život za sebou a nebýl naprosto žádný zbabel. Rval se, když to muselo být, dovedl dávat, ale také přijmout rány, kterým se nemohl vyhnout a buďto byl bit on nebo ten druhý, v nejhorším případě byla vždycky nějaká možnost utéci. A vůbec, kdyby si to měl všechno pamatovat, komu už nařezal nebo od koho byl bit. Zde však na moři v podloží byl úplně bezmocný. Každý z těch chlapců by ho oddělal levačkou a na loď se na nějaký ten pohlavěk nekoukalo, byla to výchova všech lodních štěnat a nováčků. Vždyť ho nikdo na loď netahal, dal se tam dobrovolně a na konzulátu je jeho podpis, že bude službu přesně vykonávat. Stěžovat si? Komu? Lodní kotelna v moři se naprosto nenechává srovnat s dívčím penzionem nebo klášterem.

Utéci? – Jediná cesta byla skok do moře, ale kdyby každý, kdo na moři dostane pár facek, hned měl skákat do vody, pak by to uhlí před kotle mohl házet sám pan kapitán anebo cestující první třídy.

Z romantiky Indiánů byl Vašek také již dávno venku. Pravda, chtěl do světa hledat štěstí, nevěděl však, jakým způsobem. Snad se něco najde.

Muřednické koly a skalpy rudokožců nepřicházely však již v úvalu, bodejť, bude přísahat pomstu všem rudým dáblům a oni mu naposled také nafaekují, tohle už Vašek znal.

První etapa Vaškova štěstí byla, že stál teď v kotelně před surovým zvířetem s titulem vrchního topiče, který napřáhal pazouru tak velikou jako oltář svatočitského chrámu, a že mu teď jednu vrazil, až Vašek vletěl přímo do parního kotle. Avšak bůh ho zatrať, jestli tohle Vašek považoval za nějaké štěstí, ale člověk se nemá nikdy rouhat. Když je nouze nejvyšší, vrchní topič nejlížeji.

§ I. § NÁHODY V ŽIVOTĚ

Když Vašek Zeman asi před půlstoletím vystoupil ráno z vlaku na nádraží svatého Lazara v Paříži s malým kuférkem v ruce, zůstal nerozhodně stát ve vyklenku nádražního okna a čekal, až se první nával přežene.

Nikdo ho neočekával, nikoho neznal, a tak měl dost času.

Vymotal se z nádraží a bláznivý ruch velkoměsta ho trochu překvapil. Nebyl již žádným nováčkem a zbrousil hezký kousek světa. Rozhlížel se – ano – támhle ten pán bude strážník. Má sice uniformu a pláštěnku jako v Čechách listonoš, ale v ruce držel „klab“ a Vašek již tenkrát dobře věděl, co to je. Dnes tomu říkáme pendrek.

Vaškova franština byla celkem hanebná. Sotva dovedl říci – „Kafe noár – pan – en ver de ven“ (černou kávu, chleba, sklenici vína). To mu stačilo a pak ještě věděl, že – „Bonžürmesjé“ je – dobrý den, pane, – a „Bonscoár“ že se říká dobrý večer.

Hledal v kapse nějakou cedulku s adresou a přistoupil ke strážníkovvi, řekl – „bonžürmesjé“ – a strkal mu cedulku pod nos.

Strážník pokýval hlavou, řekl – „vůj“ (ano) a počal dělati nějaká prostrná cvičení – rozpažil, vzpažil s půlobratem vlevo, čelem vzad, vpravo v bok a přitom chrllil ze sebe vodopád slov, ze kterých Vašek nerozuměl ani jednomu, ale chápal, že mu ochotný policista ukazuje směr cesty. Naposled mávl rukou a povídal: „A gůž?“ Vašek mu vzal cedulku z ruky a povídá: „Tak jím teda pěkně děkuji, pane policajt, ale proč mám kušovat – vždyť jsem vůbec nic neřekl?“ Nevěděl, že – gůž – znamená vlevo.

Bylo k polednímu, když konečně stanul před domem číslo 45 na Santantoan, kde bydlel známý český menšinový pracovník a rádce všech Čechů, přivandrovalých do Paříže.

Byl doma. Potřásl Vaškovi rukou a co že by rád. Vašek to pověděl. Rád by se v Paříži na čas uchytil; je vyučený zámečnick a jde světem na zkoušenou. Byl již v Rakousku, v Německu, ve Švýcarech, a teď to

§ III. § LEGENDÁRNÍ NÁMOŘNÍK KURT

V kotelně zůstal Vašek a s ním Bůh a dva lodní topiči, Claus a Hete.

Vašek tahá jedno kolečko s uhlím za druhým, loď pluje klidně bez nejmenšího naklání a Vašek jezdí jako po parketách. Jen ty ruce kdyby tolik nepálily a kostra tolik nevrzala a nebolela. Nikdo ani muk. Topiči přidávají do peci a každou chvíli prohrabují šlajsnou oheň. Trvá to sice jen malou chvíličku, ale topiči jsou hned zpocení, až se z nich kouří. Šlajсна se okamžitě rozžhaví, nebo ji vyndají z pece docela ohnutou. Tlučou s ní o kovadlinu a narovnávají a pak s ní běží pod hydrant a pouští na ni vodu, aby se zakalila. Kotelna je plná páry jako v parní lázni a horko je k zalknutí. Pak se topič honem postaví pod ventilátor, kudy žene z paluby čerstvý vzduch do kotelny přímo pod kotle. Vašek se pod ventilátor postavit nesmí, čerstvý vzduch není pro trimra, ale dělá to tak, že když zvrhává kolečko uhlí před kotle, postaví se přímo pod ventilátor a zvrhnutí kolečka trvá také okamžik. Několik vteřin čerstvého vzduchu působí záračně, Vašek by skoro řekl, že je lepší než kmínka. Nesmí to však dělat nápadně, on by si některý topič mohl vzpomenout a poručit mu, že musí s kolečkem jezdit jinudy, aby nepoškodil třeba kormidlo. Když topič po obslužení peci seděl na bedně pod ventilátorem, něco si povídal a nevráživě se díval po Vaškovi, který však dosud nepromluvil ani slovo a Vašek cítil, že je něco ve vzduchu. Nenápadně se přesvědčil, že železná tyč je na svém místě a byl odhodlán se nedat, ať to stojí, co chce. Nesmí jím však dát nejmenší příležitost a úzkostlivě se vyhýbal všemu, co by mohlo snad zavdat příčinu k nějaké výtece a přirození hned bití. Již se mu zdálo, že služba projde bez všech incidentů. Lodní zvon odtloukl půl čtvrté ráno. Za půl hodiny budou vystřídání. Uhlí již stačilo až do konce, ale Vašek stále vozil, a to byla právě chyba. Když zvrhával kolečko na hromadu, velký kus uhlí se odkatáel z hromady a zastavil se u Clausova dřeváku. Vašek se po něm honem sňhýbal a tu ho Claus kopl náhle dřevákem do obličje. Vašek se za-

Tohle Claus v kotelně také říkal, ale v Kurtově hlasu bylo něco tak zvláštního, tak smutného, že si Vašek vedle něho poslušně sedl. Řekl, že se jmenuje Vašek Zeman a že je Čech. Kurt pokývl hlavou.

„Tak a teď mi vyprávěj, jak ses dostal až sem.“ Mluvil němčinou, které Vašek dobře rozuměl.

Vaška zarazil smutný tón Kurtova hlasu. Udivené se na něj podíval a v matném světle měsíce se mu najednou zdálo, že ta tvář není tak ošklivá a ty oči se nějak leskly, tohle však nebyl účinek křínky, dívaly se na něj tak smutně, ale zas tak nějak otcovsky a Vaška rázem přelstěly strach a jeho opuštěnost. Cítil, že našel ochránce a bezděčně se k němu přitiskl.

Pomalu začal se upřímně zpovídat. Jak mu maminka umřela, když byl ještě mladý, jak ho to odjakživa táhlo do světa z touhy po dobrodružství a jak se toulal po tatínkově smrti světem, kde všude byl a jak se konečně v Havru dostal na Cornelia Janssen. A pak mu vylíčili dny na lodi, a jak s ním zacházejí, až se namáhá, jak může, ale teď že je se svými silami u konce. Řekl mu, proč prve přiběhl na forkastel a že byl pevně odhodlán, kdyby ho Claus nebo Hete hledal, rozřídit jim hlavu a pak af s ním dělájí, co chtějí.

Vašek se odmlčel a pohlédl na Kurta a teď byla řada na něm, aby se divil.

Ta stará opice s rozjízvenou tváří, větrem rozšlehanou, jedna vráska a rýha vedle druhé, do černa opálenou, pokud byla ze spousty vlasů a štětín k rozeznání, ta stará opice seděla teď bez hnutí s pohledem někam do prázdna a z očí jí kapaly slzy jako hrachy a ztrácely se ve spoustě štětín. Vašek ani pohybem neodvažoval se je vyrušit, bylo mu tak divné a něco se v něm lámalo. To jeho fouskovství a fílešná pýcha, že jeho nemůže nic „rozházet“, že ho nikdy nikdo neviděl brečet a pláč že je jen pro rozmazlené slečinky a pak ovšem pro nemluvířata a najednou si uvědomil, že brečí také.

Starý medvěd se vzpamatoval. Špinavou kazajkou otřel si oči a přitáhl Vaška k sobě pračkou, která byla větší než Clausova a Heteho dohromady. Hladil mu tvář a Vaškovi to připadalo, jako by mu někdo jezdil rašplí po obličej. Ale v tomto okamžiku mu připadalo, že je to ruka máměna. Kurt začal pomalu vyprávět.

„Měl jsem syna, takového, jako jsi ty, a také chtěl ve světě hledat štěstí. Nechal se v Hamburku namustrovat na krásný trojstěžník do Brazílie. Od vyplutí trojstěžníku z Madeiry už pak nikdo na světě tu loď nespátřil!“

Pak seděli oba bez hnutí.

Proto to ohromné překvapení na Corneliu, když topiči viděli, jak se Kurt s Clausem a Hetem „domlouval“.

Tohle to všechno Vašek nevěděl, a smad že padl Kurtovi do ruky v jeho slabé chvíli anebo, že při pohledu na Vaškovu šibeníční tvář, si starý Kurt náhle vzpomněl na svého syna, jisto je, že mu Kurta do cesty poslal sám pámbu.

Trimr ve službě přišel budit v poledne Vaška. Střídání. Vždycky když Vašek leze z kóje, je celý rozlámaný a musí si dávat kosti dohromady. Hlava ho brní a nos má veliký jako ananas, oteklý a červený. To je po tom kopnutí Clausevým dřevákem. Stěží vidí na oči a opuchlé dlaně nemůže ani otevřít, ani zavřít. Zdálo se mu, že buďto dostal nové kosti, anebo nové klouby, nic mu nejde dohromady. Zuby se mu viklají a narovnat se vůbec nemůže. – Je to bída! – myslí si. Takhle má jít dělat službu. Ani jíst mu nechutná, namazal si šišku s máslem a má dost, za to černé kávy vypil půl konvice, celý vnitřek ho páli, hrom do toho uheď!

Trimr za chvíli budí Clause a Heteho. Hergot! – Těm také budou brnět palice po andělkém zvonění, které jim Kurt z nich vykouzlil, ale vzpomínka, že za chvíli bude s nimi sám v kotelně, jeho nevinnou radost trochu schladila.

Slézá šachtou a v kotelně je Jožka s druhým topičem. Vašek kouká, že před kotly jsou takové hromady uhlí připraveny, že to bude stačit skoro na celé čtyři hodiny.

„Co to, Jožko, kdo to sem natahal?“ ptal se udivené a Jožka se usklíbil: „To já jen tak z dlouhé chvíle, ale že máš ránu! – Vš, že na tu tvoji okurku bys dostal cenu? – Škoda, že tady nemám aparát, já bych tě zmáčknu!“

„Já to taky říkám, a co tvůj kolega, neporvali jste se dnes zas?“

„Ale kde! Dokonce mi pemáhal tahat tady to uhlí, buďto dostal od inženýra nos, anebo si vzpomněl, že bys taky mohl jít na něj Kurtovi žalovat, ty žalobníčku, styď se!“

„Já nežaloval, to on sám to ze mě vytáh’ a co myslíš, nezačnou ti rošťáci teď ještě víc?“

„Ani je nenapadne a myslím, že máš teď už vyhráno, jen nelez Kurtovi moc na oči!“

„Proč?“

„No to ti budu vyprávět až jindy a teď se měj tady hezky, tvoji rytíři už jdou!“

V.

POEZIE A PRÓZA NA OCEÁNU

Cornelius Janssen byl již několik dní na moři a Vaškovi se zdálo, že cesta se podobá trochu té z prosepektů cestovních kanceláří. Až na to, že se neválel ve smokingu ve stínu palen v houpacím křesle na horní palubě a nechal si nosit od stevardů ledovou whisky se sodou. To vše by odpustil, jen kdyby nemusel dolů do toho pekla před kotle.

Z čista jasna začala lodní siréna houkat a někdo mlátil nesmyslně do lodního zvonu – alarm! – loď se potápí!

Všechno se hrne na palubu, pasažéři, námořníci, topiči a všichni k člunům, které lodní posádka připravuje ke spuštění na moře. Na horní palubě vyskákají nějaké hysterické baby. Vašek běhá jak vyděšený čokl od člunu ke člunu a odevšad ho vyhánějí, všichni jsou posedlí a chtějí na Vaškovi vědět nějaké číslo. Vašek nazdařbůh řekne – 35 – a lodní tesař ho žene do proviantu, aby odtamtud přinesl nějaké zásoby. Vašek však měl jiné obavy; aby se to zatím neutopilo, ale tesař popadl do ruky větší dřívko, ne menší než rozporka a Vašek si dal říci. V proviantu stál „Supercargo“ (lodní správce) a také byl zvědavý na číslo. Vašek opět řekl 36 a supercargo mu ukázal na nějaké bodníčky, že se budou honem nosit do člunu. Vašek honem jednu popadl a chtěl utíkat. Správce ho však s proklínáním zadržel a Vašek se do zvěděl, že je támiš. Obrátil se a běžel nahoru na palubu. Mocný proud vody ho ale srazil k zemi a honil po palubě jako kus špinavého hadru, až ho spláchl k odpadové díře. Na štěstí byla odpadová trouba menší než Vašek, a to ho zachránilo, aby nebyl spláchnut do moře, a kolem něj se holota topičská a námořnická řehotala jako nezavřená a plácala se do stěn.

Proud vody ustal a Vašek se pomalu zvedá z paluby. Je celý promáčený, hučí mu v hlavě a je celý vyjovený, nic se nepotápělo. Pomalu ho přestala ta námořnická dobrodružství těšit.

Tohle byl jen manévř, kdyby opravdu motyka spustila a parní pumpy jsou na lodi k tomu, aby vodu z lodí vyčerpávaly nebo čerpaly do lodí, dle toho, je-li v lodi díra a nebo oheň.

VII.

ÚTĚK

Druhý den čekalo oba na lodi jiné překvapení. Dva trimři, jeden topič a dva lodníci v noci dezertovali a nechali panu kapitánovi psaníčko, ve kterém se velice neslušně vyjádřili o něm samotném, o důstojnících a společnosti, které Cornelius Janssen patřil. Oznamovali, že si jdou hledat štěstí jinam a připojili k tomu neutivou poznámku, že jim mohou všichni jmenovaní – no, napsali to po námořnicku.

Pan kapitán se vztekal, mlátil šepici a poslal správce lodí na břeh, aby sehnal nový mančaf. Pak dal rozkaz, že nesmí již žádný z posádky na břeh. Pro jistotu dal vytáhnout všechny čluny na palubu, aby mu smad poslední noc nezahnují ještě ti zbývající.

Když se tohle Vašek s Jožkou dozvěděl, Vašek zřítveněl a Jožka proklínal víc, než sám pan kapitán; kouřil, plival a nadával, kudy chodil. Co teď? Večer bude na ně boss čekat a oni jsou v takovéhle bryndě.

„Jožko! Kdybych měl skočit do vody, tak uteču!“ rozčiloval se Vašek a Jožka jen plival a přemýšlel. V polední přestávce místo aby se natáhl na forkastlu pod plachtu, chodil po palubě a zapřádal hovory s černochoy-nakladaři a kramáři, kteří jako obvykle přišli prodávat svoje cingriátka. Vašek dělal bakšaft a všichni ostatní se váleli na forkastlu.

Jožka přišel do kvartýru a za ním zabícel se černocho.

„Vašku, honem!“ křičel Jožka, hrnul se k svému pytli, rozvažoval a vyndával košile, tabák a různé věci. Zamotal do papíru, strčil černochovi do ruky a ten se nenápadně šoural z kvartýru.

„Co za to dostaneš?“ ptal se Vašek Jožky.

„Kuš!“ řekl mu Jožka a šel za černochem. Za chvíli se vrátil a povídal: „Tak myslím, že už je to v pořádku a teď dávej pozor! Až se setmí, přijede ten černocho pro nás z lodičkou. Musíme však s forkastlu dolů po provazu. Buďte na nás čekat!“

„Vyboreň!“ zvolal Vašek, pak se zarazil a namířil: „Jo, ale co když ten chlap tvůj pingl vypáje a nepřijede?“

„Dal jsem mu to za to, že nás odveze. Stejně by to zde zůstalo. Z tvé ho pytle připrav, co by se nechalo vzít do ruky nebo do kapsy, s pytlím

Všichni si podávali ruce a Vašek slyšel jména: Trnka, Pokorný, Zatloukal, Krajčí!

Zasedli k jednomu stolu a boss peručil několik lahví vína. Vaškovi bylo najednou tak dobře, jako by byl doma; vždyť od té doby, co odjeli z Paříže, se žádným Čechem nemluvil. Pravda, Jožka, ale s ním se stále jen hádal.

Byli to krajané z Moravy, kteří přijeli i s rodinami do Argentiny za větším kusem chleba.

Boss Kaplan měl velmi dobré jméno a byl jakýmsi českým konzulem. Jeho prostřednictvím přijížděli do Argentiny celé skupiny českých vystěhovalců. Sám jim doporučoval a vyhledával kraje, vhodné pro kolonizaci a všemocně a poctivě se o ně staral. Znal povodi Paraná a jejich soutoků jako své boty. Nezamlčel nikdy i počáteční nevhody a útrapy, ale věděl, že český sedlák je tvrdý a dovede se rvát s osudem. Jeho zásluhou vzniklo v Argentině mnoho českých zámožných vesnic, a když se boss Kaplan někde mezi nimi ukázal, vítali ho jako svého táta. O sobě nikdy nemluvil, jak se dostal do tohoto kraje. Podle utroušených poznámek byla v tom žena.

jako opaaný pavían, co? – Já tě zabiju, já tě – já tě –“ a poněvadž si nemohl honem něco jiného vymyslet, plival a šermoval Jožkovi píseť pod nosem. Jožka se nejprve nechápavě díval na zúfící Vaška, pak mu vzešlo světo. Jeho tvář se sešleběla a začal psukat Vaškovi do obličje: „Santa Madona, podrž mě! Já prasknu! – ááčich – ááč! – já omldim!“ Vašek mu vrazil pořádnou herdu do zad: „Tak, abys věděl, ode dneška nejsi můj kamarád, pamatuj si to!“ Ostentativně si před ním odplivl, obrátil se k němu zády a nepromluvil již ani slovo. Když se Jožka trochu uklidnil, pustil se do jídla. Pak zavolał: „Vašku!“ – Nic. – „Vašku!“ – Zase nic. Jožka už nic neřikal a natáhl se pohodlně na bežnu, nacpal lučku a bafřil. Vašek se najedl, umyl plecháče a stále se otáčel kolem kotle. Dlouho to však nevydržel: „Jožko!“

„Hm! – Co je?“

„Víš, Jožko, já vím –“ Jožka ho však přerušil: „Houby víš a já ti to tedy řeknu. Za prvé: že vypadáš jako opaaný pavían, jsem neřikal já, ale boss; za druhé: je to pravda! Za třetí: jestli teď nekápněš božskou, co je s tebou, tak tou tvou makovicí budu tak dlouho trískat o kotel, až to z tebe dostanu! Teď vlož karty!“

„Tak co, bude to?“ povídal po chvíli, když Vašek neodpovídal.

„Jožko! – víš, já...“ vyhrkl ze sebe Vašek a vyběhl na palubu.

Klára vnikala stále hlouběji do vnitrozemí a krajina se níjak neměnila. Jen pohoří mizelo a Paraná se valila širokými travnatými pampami nebo hustými pralesy, plná ohybů a zákrutů, jaksi lenivé, aby se za nejbližším obytem proměnila v dravý proud. Místy se zužovala, hned se rozlévala v široká jezera a boss, který se z velitelského můstku takřka ani nehnul, měl stále co dělat. Musel se vyhýbat ohrovným kmenům nebo vorům a zrádným místům. Boss však znal řeku dokonale, a tak cesta ubíhala bez všech rušivých příhod. Občas někde zastavil, kde se něco vykládalo nebo přibíralo na loď. Zdržel se v přístavu někdy několik hodin, někdy den a pak opět kupředu. Tyhle zastávky byla jediná doba, kdy si Vašek s Jožkou mohli trochu odpočnouti. Zvykli si však na to a byli spokojeni a boss s nimi také. Vašek se seznámil s celou manipulací a obsluhou stroje a Jožka se mohl na něho úplně spolehnout. Tak se střídali.

Když se Vašek opět objevil na horní palubě, byl s velkým haló přivítán. Byl čistě umyt; to paní Suchánková se nad ním smilovala a dala mu kus mýdla, aby neměl zas malér. Byl dokonce i ošťihán. To krajan Poláček, který se učil v mládí asi dva měsíce holčím, ho za dobré slovo ošťihál. Pravda, Vašek měl kebuli jako staré zámecké scho-

Saladillo byla výchozí stanice a středisko širokého kraje v okolí. Osud vycházely skupiny vystěhovalců všemi směry do travnatých pamp, lesnatých krajů, aby zakládali nové osady, nové domovy a rvali se s přírodou o kus většího chleba. Sem také dováželi po křákách neb povozech svoji úrodu a kořist, aby po Carkaráně a Paraná byla dopravena dále do Santa Rosario, a odtud zámožnými parníky do celého světa.

V Saladillo byla velká skladiště a magaciny, kde bylo možno dostat vše; od nití až do úplně vypraveného velkého povozu a potahu, bez kterého se žádný vystěhovalce neobešel. Jinak by byl v poušti ztracen.

Byli zde vládní úředníci, kanceláře, kde se pozemky prodávaly i pronajímaly, průvodčí, dohazovači a tlumočníci. Vystěhovalci, kteří zde neměli dobrou oporu, zle na to dopláceli. Všichni ti obchodníci, tlumočníci, dohazovači a každý, kdo měl s vystěhovalci co dělat, měli hodně široké svědomí. Vystěhovalce byl pro ně pouhou kořistí, kterou nutno dobře oškubat. Že jsou to právě ti nejubožejší, psanci osudem štvaní nebo zoufalí, na tom těmto gentlemanům starého čerta záleželo.

A zde boss Kaplan prokazoval svým krajanům veliké služby. Znal všechny obchodníky i přiměřené ceny zboží; věděl, jak na ně. Zaznamenal scupis všeho, co vystěhovalci potřebovali – a teď, gentlemani, dělejte nabídky. Zpočátku si obchodníci konkurovali mezi sebou, a žádný nechtěl přijít o tak velký obchod a slevovali ze svých zlodějských cen a boss koupil vždycky dohře. Po čase se však obchodníci přáti spojili proti němu a udělali kartel, drželi se a žádný nechtěl slevit ani centávos. Boss se však nedal a sháněl věci u menších obchodníků a pomocí svých známých. Zdržel se s Klárou o celý týden v Saladillo, ale nepovínil, dokud nesehnal poslední hřebík. A s přístím transportem překvapil celou ctihodnou společnost kartelových zlodějí. Přivezl s vystěhovalci zároveň celou výzbroj, třebaže musel zanechat polovici jiného nákladu v Rosariu. Kartel mu nabídl procenta, ale boss odpovídal, že nepovínil-li, otevře si sám magacín. Toho se přáti zalekli a od těch dob byl boss vždy bezvadně oblouzen. Obchodníci si to vynahrádili u jiných bossů, kteří neměli tak úzkostlivé svědomí jako Kaplan. Většina se o své pasažéry nestarala a tak, jakmile se vystěhovalce ocitl na břehu, padl do rukou vydříchů. Kdežto jiné skupiny vystěhovalců musely se zdržet až čtrnáct dní, než opatřili vše potřebné a ovšem za nekřesťanské peníze, transport bossův stál již třetího dne úplně připraven k pochodu. Dvacet přeplněných vozů, krytých plachtami a tažený každý dvěma páry volů.

Boss přehlédl pečlivě celou výpravu, dával poslední rady a pokyny krajanům a rozkazy starému, zarostlému chlapčkoví, který měl dě-

Po cestě dorážel Vašek na Marjánku. Jak to, že je v Saladillo, jak se sem dostala, co a jak, ale Marjánka ani muk. Jen se usmívala. Bude prý teď na Kláře dělat kuchařku a Vašek pojedje do Podhoří, už tam na něj čekají.

Do jakého Podhoří? – No, do jejich nové osady, kterou tak nazvali, protože leží pod horami a je tam tak krásné! Ani Vaška nenapadne. Jak tam může být krásné, když tam není Marjánka a vůbec, nic z toho nebude; bude také jezdit na Kláře. Toho nového topiče hodí prostě do vody.

V přístavu ho čekalo další překvapení. Boss je vedl do hospody a tam – jeje! – krajan Trnka, Zlámal, Krajčí! – nazdár! – to už jede-te zpátky?

Potřásali si rukama, radostně vítali a zasedli dohromady. Boss dělal hostitele. Když si všechno vypořádali a napili se, povídal boss: „Tak, krajaní, je čas zvednout kotvy, na loď je ještě spousta práce, tak at to máme s krku. Večer si to vynahrádíme!“

Všichni se zdvihli, boss zadržel Vaška: „Ty jsi již vyřízený, na palubě nemáš co hledat, tebe nepotřebujeme. Zůstaneš zde s paní Suchánkovou. Za dvě hodiny se vrate na palubu, tam tě vyplatím, ale ne ahyš zde dělal nějaké nepřístojnosti!“

„Však Marjánka už dá na něho pozor!“ smála se paní Suchánková. Vašek byl hned pro. Sice mu to bylo divné, proč zrovna jeho nechal boss v hospodě, ovšem, chce mu to vynahrádit, aby si trochu užil Marjánky. Nebo že by opravdu byl již vyřízený? – Ne, teď už nikomu nevěří, ani Marjánce ne! Nějak se stále pořoučně usmívá – ba ne, miláčekové! – teď už mě na nic nedostanete!

Vašek zůstal koukat. Před Klárou stojí tři plně vystěhovalcecké povozy a čtvrtý, docela prázdný, úplně nový, vedle nich. Krajané jsou zde. Boss zavolał Vaška, ukazuje mu na nový vůz a spoustu beden, železa, náradí a jiných věcí, nakupených na mole a říká: „Tak a teď dávej pozor! Tohle všechno je tvoje a Marjánky. S tím si zařídíš kovárnu, kolárnu, zámečnictví, a pro mě třeba i holčičku a fabečku na tamborování rukavic. Krajané ti pomohou vystavit srub a ty jim za to budeš dělat klíky. Co se ti na vůz nevejde, vezmu ti krajaní na své vozy a teď hýbaj do práce! – Za hodinu musí být všechno naloženo, ahych můj vylodit další náklad!“

„Boss! – boss!“ koktal užaslý Vašek, zatím co krajaní se usmívali nad jeho vyjoveným obličjem, nebyl schopen slova, skoro se zapotácel. Marjánka ho chytila a se šťastnými slzami v očích ho důkladně dloubla do žebér: „No tak, Vašku! Naposled se mi tady rozbreč!“ A Vaškovi se opravdu chtělo brečet: štěstím, radostí, stále nechtěl vě-

tématu utekla. Že prý je ještě mladá, má dost času, že prý musí Vaška napřed vyzkoušet a pak, kdo by je oddal? Když Vašek bručel a nebylo mu to vhod, tu mu vždy dala upřímnou pusou a herdu do zad a Vašek dal na chvíli zas pokoj.

Za půl roku změnilo se Podhoří v ideální vesnici. Upravená a zasažená pole, kolem srubů zahrádky se zeleninou a vše, co je na vesnici potřeba k životu. Byl již čas pomýšlet na založení nových plantáží.

Zčista jasna objevil se v Podhoří bývalý vůdce a tlumočník. Vedl novou výpravu asi padesát mil na západ a na zpáteční cestě se měli stavět v Podhoří, boss dobře věděl, kdy je čas. Nastalo období sucha, kdy tráva v pampách uschla na troud a stačila jedna zápalka, aby vše změnila v moře ničících plamenů. Zde však měl být oheň pomocníkem.

Vůdce dva dny objížděl a zkoumal terén. Pak dal rozkazy. Kolem vesnice a obdělávaných polí nechal vyorat široké pásy, aby suchá tráva zmizela z povrchu. Od pohohy nehrozilo nebezpečí. Pak vyčkával několik dní, až se vítr obrátí směrem k stepi a zapálí. Za malou chvíli stála celá step v plameni, který se úžasnou rychlostí šířil a vzdlaloval, zanechávaje za sebou černou, spálenou půdu. Za hodinu byl oheň pryč, jen oblaka černého dýmu vznášela se nad krajinou.

„Well!“ řekl vůdce, když opouštěl tábor. „Máte štěstí, že tohle někdo nezapadlo dřív, než se vítr obrátí, někdo tam dole asi 100 mil odud. Těm to neublíží, jsou zabezpečeni – Adios!“

Nastala nejtěžší práce. Zaorávat celé lány půdy, zavodňovat a připravovat k setí. Od svítání do soumraku byla celá vesnice na nohou a vrátili se utrámení, uondáni a až na kost vedrem vyčerpaní a vysušení. Jen kolem poledních hodin dopřáli si dvě hodiny oddechu a večer padali únavou. Muselo to však být; český sedlák dovede tvrdě pracovat.

Vašek dělal i v noci. Narovnával, brousil pluhy, nýtoval, opravoval, pomáhal při orání. Někdy musel zůstat doma, pak dělal i děvečku. Napájel a krmil dobytek i drůbež všem sousedům a o všechno se staral.

Skoro si zavýskli, když po třech nedělích se spustil liják, který proměnil půdu v bažinu; liják trval dva dny. To byl svátek pro osadníky, kdy si dávali trochu do pořádku pochroumané kostry a večer se slezli k Vaškovi do dílny na besedu. „Jestlipek vite, sousedé, že za tři neděle jsou Vánoce?“ překvapila je Marjánka.

Opravdu! V největších vedrech Vánoce. Skoro nikdo ani nevzdychl. Kalendář? Skoro jej nepotřebovali; když je hezky, tak dělat a když prší, je svátek. A práce je všechny těšila, vždyť pracují na svém a pro sebe.

pásku s oka. Jožka, jeho Jožka stál za ním a zvlhlým zrakem šeděl se mu do ohromného obličej.

„Jožko! Můj zlatý Jožko!“ vzkřikl Vašek a vrhl se na něj. Objímal, líbal, tloukl ho, až musela Marjánka se smíchem zakročovat. „Marjánko! – Jožka! – Dej mu hubičku, ale pořádnou!“ halekal štěstím zpřítý Vašek a Jožka se chechtal: „Bodej! Budu čekat, až ji to fukne! Už jsem ji dostal odpoledne, a jakou!“

„A vy neřádi, tak vy takhle na mě? – A já myslím, když boss říká, že je –!“

„J kuš! To boss mne navedl, chtěl jen vědět, jak se zachováš – ale teď už mám opravdu řízeň, tak nalej a nečum!“

Přítomnost bossova v osadě přinesla krajanům mnoho užítka. Velký srub měl postavený v rekordním čase, ovšem pomáhali všichni a pod jeho vedením se při stavbě mnoho naučili.

Bylo samozřejmé, že ho od prvního okamžiku všichni považovali za svého šerifa, vůdce i rádce a poslouchali ho na slovo a strýček Trnka se pranic, ale pranic nezlobil. Stal se sám jeho nejučenlivějším žákem.

Když srub byl hotov, navrhl boss stavbu malé kaple se zvoníčkou, ta zde ještě schází, aby česká vesnice byla úplná a když večer po práci zazní klekání...

Návrh byl s velkou radostí, obzvláště u ženských, přijat. Ale jak to bude se zvonem? – Kde ho vzít?

No samozřejmě, že ho boss přivezl již s sebou, a sice je to lední zvon z Kláry, který si boss vzal jako jedinou památku. Starý, šedivý pán s okuláry stále se zdržoval při stavbě kaple a stále se domlouval s bosssem a paní Suchánkovou. Bohužel krajané mu nerozuměli, avšak ho měli rádi, získal si jejich srdce. Bylo to koncem ledna, kdy v neděli měl v dohotovené kapli poprvé zaznít lední zvon Kláry.

V sobotu večer nechal boss svolat všechny osadníky na náves a tam jim prozradil, že starý pán s okuláry je ve skutečnosti duchovní a zítřka že zasvětil kapli a bude sloužit první mši. Jen z toho důvodu jel s bosssem a nedbal potíží a útrap po cestě. Veliké překvapení, radost a porada, kterého svatého si mají vyvolit. Každý navrhoval jiného, a když se nemohli dohodnout, – boss ať rozhodne sám.

Boss po krátkém váhání začal: „Víte, sousedi, když nebudete proti tomu nic namítat – navrhoval bych svatou – Kláru! Co si mne k tomu jménu poutá a na učení památky – přijímáte?“

Všichni cítili, že toto jméno pro bossa něco znamená. „Přijímáme!“ ozvalo se jednohlasně kolem.

OBSAH

I. NÁHODY V ŽIVOTĚ	5
II. VAŠEK DĚLÁ „TRIMRA“	15
III. LEGENDÁRNÍ NÁMOŘNÍK KURT	27
IV. „BAKŠAFT“ A DALŠÍ ZKUŠENOSTI	36
V. POEZIE A PRÓZA NA OCEÁNĚ	51
VI. V JIŽNÍ AMERICE	56
VII. ÚTĚK	67
VIII. NA „KLÁŘE“	71
IX. MARJÁNKA TRNKOVÁ	75
X. VAŠKOVO VYZNÁNÍ LÁSKY	89
XI. ZRADA, KTERÁ KONČÍ PŘEKVAPENÍM	101
XII. V NOVÉM DOMOVĚ	109

ŠTĚSTÍ ZA OCEÁNEM

JAROSLAV ŠKÁBA

Obálka Marek Příkrýl.
Grafická úprava a technická redakce Marek Příkrýl.
Jazyková redakce Andrea Votavová.
Sazba a litografie Mare-Czech.

Vydilo nakladatelství Mare-Czech,
Marek Příkrýl, Efívenická 426/42, Praha 8 - Činice,
e-mail: mare-czech@seznam.cz,
www.mare-czech.cz
jako svou 86. publikaci.
Vydání 2., v nakladatelství Mare-Czech 1., Praha 2015.

ISBN: 978-80-86930-83-1

Tisk a vazba powerprint s. r. o.